

מרכיבי חינוך 2030

תקציר

מסגרת תפישתית - רציונל, תהליך ותיאור כללי של המודל

OECD Learning Framework 2030

מסגרת הלמידה הבין-לאומית של פרויקט חינוך 2030 מציעה חזון ועקרונות משותפים למערכות החינוך. המסגרת נוצרה במשותף על-ידי נציגים ממשלתיים וקהילות אנשי חזון, מומחים, בתי ספר, מנהיגים חינוכיים, מורים, סטודנטים ובני נוער, הורים, אוניברסיטאות, ארגונים מקומיים וחברתיים.

החזון המשותף של הפרויקט, מתמקד בחובה לסייע לכל לומד להתפתח כאדם שלם, להגשים את הפוטנציאל שלו ולעצב יחד עתיד משותף הבנוי על רווחתם של אנשים, קהילות וכדור הארץ.

ילדים כיום נדרשים להעריך רווחה משותפת וקיימות -- להציב שיתוף פעולה מעל חלוקה, וקיימות מעל רווח לטווח קצר. במציאות עמומה, משתנה ומורכבת זו, המתאפיינת בהתפוצצות של ידע מדעי חדש ומגוון הולך וגדל של בעיות חברתיות לא פשוטות, רק חינוך מאפשר לאנשים להתמודד בהצלחה מול האתגרים המורכבים מולם הם ניצבים. מכאן חשיבותם הרבה של תכניות הלימודים אשר ראוי שימשיכו להתפתח, מאחר והעולם המשתנה בקצב מואץ זקוק לפתרונות חדשים ועמוקים ובמהירות.

האתגר הראשון הוא סביבתי: שינוי האקלים ודלדול המשאבים הטבעיים מחייבים פעולה והתאמה דחופים.

האתגר השני הוא כלכלי: ידע מדעי יוצר לצד הזדמנויות ופתרונות חדשים המעשירים את חיינו, גם שינויים מרחיקי לכת בכל מגזר. חדשנות חסרת תקדים במיוחד בתחום הביו-טכנולוגיה והאינטליגנציה המלאכותית, מעוררת שאלות מהותיות לגבי מיהו בן אנוש. מודלים כלכליים וחברתיים חדשים מציעים לצד חיים טובים יותר גם סיכונים לא פשוטים. תלות הדדית פיננסית מקומית, ארצית ואזורית, יצרה מחד רשתות ערך עולמיות וכלכלה משותפת, אך קידמה גם אי-ודאות וחשיפה לסיכון כלכלי ולמשברים. ושיתופי פעולה המבטיחים התרחבות, צמיחה ויעילות משופרת, מעלים גם בעיות חדשות של אבטחת סייבר והגנת הפרטיות.

אתגר שלישי הוא חברתי: ככל שהאוכלוסייה העולמית ממשיכה לגדול עולות מגמות ההגירה והעיוור, והגדלת המגוון החברתי והתרבותי מעצבים מחדש מדינות וקהילות. אי-השוויון הסוציאוקונומי עולה, ועמו סכסוכים, חוסר יציבות ואינרציה, המשולבים לעיתים בפוליטיקה פופוליסטית ומשחיתים אמון בכלל ובממשלה בפרט. בה בעת, האיומים במלחמה ובטרור הולכים ומחריפים.

מגמות עולמיות אלה כבר משפיעות על חיי הפרט, ומעודדות פנייה לפתרונות גלובליים ומקומיים. חינוך OECD 2030 מתמקד בפיתוח בר קיימא (SDG) ובהגדרת יעדי חינוך רחבים יותר, במטרה להבטיח את הקיימות של אנשים, לקדם רווחה אישית וקולקטיבית ושלוש עולמי כולל באמצעות שיתופי פעולה.

קידום רווחה כורך יותר מאשר גישה למשאבים חומריים, כגון הכנסה ועושר, משרות ורווחים ודיור. רווחה קשורה גם לאיכות חיים, בריאות, מעורבות אזרחית, קשרים חברתיים, חינוך, ביטחון, שביעות רצון מהחיים והסביבה – כל אלו מרכיבים המעצימים צמיחה כוללת. לחינוך תפקיד חיוני בקידום רווחה באמצעות פיתוח ידע, כישורים, עמדות וערכים המאפשרים לאנשים לתרום וליהנות לקראת עתיד כולל ובר קיימא. הצורך ללמוד ליצור מטרות ברורות ותכליתיות, לעבוד עם מגוון אנושי בעל פרספקטיבות שונות, לזהות הזדמנויות ולפתח פתרונות לבעיות קיימות וחדשות, יהיה יותר ויותר חיוני בשנים הקרובות. ולכן חינוך חייב לצייד את הלומדים בכישורים הדרושים כדי להיות אזרחים פעילים, אחראיים ומעורבים.

לומדים צריכים ללמוד לנווט בעולם מורכב ולא בטוח. עליהם לפתח תחושת אחריות ומעורבות, ובכך להשפיע על אנשים, אירועים ונסיבות לטובה. מאחר ונדרשת מהם היכולת לזהות מהן הפעולות הנדרשות להשגת מטרותיהם. בתהליך הכשרתם, חייבים אנשי חינוך לא רק להכיר באינדיבידואליות של הלומדים, אלא גם להכיר את המערך הרחב יותר של מערכות היחסים שלהם עם כל אלו המשפיעים על הלמידה: מורים, חברים, משפחות וקהילות. בהקשר זה, כל אחד צריך להיחשב לומד, לא רק תלמידים, אלא גם מורים, מנהלי בתי ספר, הורים וקהילות.

באשר לעידוד **פעלנות** לומדים -- שני גורמים, בפרט, תומכים בה. הראשון הוא **סביבת למידה מותאמת אישית** התומכת ומניעה כל תלמיד לטפח את תשוקותיו, ליצור קשרים בין חוויות למידה שונות, לזהות הזדמנויות, ולעצב פרויקטים של למידה ותהליכים בשיתוף עם אחרים. השני הוא **בניית בסיס מוצק**: אוריינות (קרוא וכתוב) וחשבון. בעידן של טרנספורמציה דיגיטלית ועם כניסתם של מסדי ענק של נתונים, אוריינות דיגיטלית ואוריינות נתונים הופכות ליותר ויותר חיוניות, כמו גם בריאות פיזית ורווחה נפשית. כך או כך, אוריינות ויכולת חשיבה במונחים כמותיים יישארו מיומנויות בסיסיות, ותנאים מוקדמים לפיתוח פעלנות לומד, אשר על גביהן ניתן לבנות יכולות מורכבות יותר.

אבני הבניין

Constructs Analysis

מטרת המסמך לספק תיאור לכל אחד מאבני בניין של מסגרת הלמידה של חינוך 2030. אבני הבניין כוללים את ארבעת התחומים הבאים: (1) מיומנויות קוגניטיביות ומטה-קוגניטיביות, (2) מיומנויות חברתיות ורגשיות, (3) מיומנויות פיזיות ומעשיות (4) עמדות וערכים.

מאחר וחיוני להפוך את מושגי המפתח של המסגרת (פעלנות הלומד, כישורי טרנספורמציה, ומחזור השתקפות-פעולה) לרלוונטיים בהקשר של בית הספר. הרי שהצעד הראשון היה לתרגם מושגים אלה ל"אבני בניין" קונקרטיים יותר וברורות, כך שיובנו בקלות על ידי המורים וסייעו להם לפעול על פי תפיסות המפתח של מסגרת הלמידה.

אבני הבניין נבדקו כנגד ששת הקריטריונים הבאים:

1. הגדרה: הגדרה ברורה, נפוצה ומובנת
2. רלוונטיות לשנת 2030: מדוע מבנה זה לשנת 2030 וכיצד הוא מתיישב באופן קונספטואלי עם מסגרת הלמידה של ה-OECD (כלומר, כיצד ניתן לבנות יכולות תמיכה מסוימות)?
3. קשרי גומלין: כיצד נמצא המבנה הנבחר שפותח בתלות הדדית עם מבנים אחרים?
4. השפעה: הוכח (או שניתן להוכיח) שקיימת השפעה משמעותית על החיים העתידיים של הלומדים

5. **גמישות:** כיצד ניתן לפתח את המבנה באמצעות תהליכי הלמידה ובאיזה גיל?

6. **מדידה:** מה הם מכשירים וכיצד ניתן למדוד את המבנה?

הקושי בהגדרת אבני הבניין נובע מהסיבות הבאות: תחילה יש צורך בהבנה ברורה לגבי אופי המרכיב מאחר ולעיתים הוא רב פנים ולכן קשה לסווגו לתחום אחד מוגדר או תחום משנה אחד. שנית, חלק מהמרכיבים הם תלויי הקשר. לכן המרכיב יוגדר ו/או יובן באופנים שונים בהקשרים תרבותיים שונים. שלישית, יש לשקול מהו הגיל המתאים למסלולים התפתחותיים של מרכיבים מסוימים. מאחר ונמצא כי כמו מיומנויות קוגניטיביות, גם מיומנויות חברתיות ורגשיות עשויות להשתנות על פני גילאים שונים. ורביעית, ניתן להגדיר מרכיבים מסוימים בתוך הקשר ספציפי או באופן רחב יותר, ולהעריך אותם באמצעות כלי מדידה המיועדים בצורה שונה לנושאים שונים או להיקף אחר.

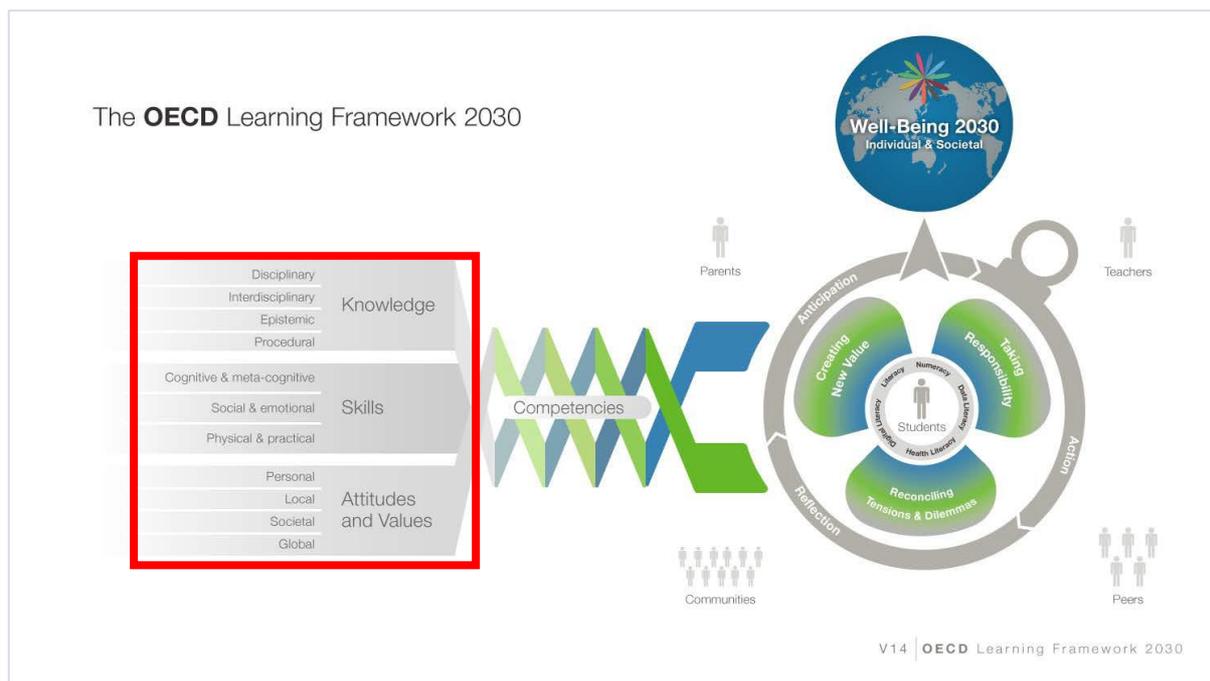
רשימת אבני הבניין

1. יכולת הסתגלות / גמישות / התאמה / זריזות	14. תקווה	25. פרואקטיביות
2. שיתוף פעולה	15. זהות / זהות רוחנית	26. פתרון בעיות
3. חמלה	16. יושרה	27. תכלית
4. פתרון סכסוכים	17. צדק	28. חשיבה רפלקטיבית / הערכה / ניטור
5. יצירתיות / חשיבה יצירתית / חשיבה המצאתית	18. מיומנויות ידניות לטכנולוגיות מידע ותקשורת	29. עמידות
6. מיומנויות חשיבה ביקורתית	19. מיומנויות ידניות הקשורות לאמנויות, אומנות, מוסיקה וחינוך גופני	30. כבוד (עבור לעצמי, לאחרים ולסביבה, כולל גיוון תרבותי)
7. סקרנות	20. מיומנויות למידה ולמידת מיומנויות	31. אחריות
8. אמפתיה	21. תשומת לב	32. ניהול סיכונים
9. שוויון	22. מוטיבציה	33. מודעות עצמית
10. תודעה גלובלית	23. פתיחות	34. יעילות עצמית/ אוריינטציה חיובית
11. כיוון והשלמה של יעד (לדוגמה, התמדה)	24. פרספקטיבה וגמישות קוגניטיבית	35. תחושת שייכות
12. הכרת תודה		36. אימון
13. תודעת צמיחה		

ידע, כישורים, ערכים וגישות

Knowledge, Skills, Attitudes and Values

במציאות הקיימת יש צורך לפעול בהסתמך על מערך רחב של ידע, מיומנויות, עמדות וערכים. לומדים המוכשרים בצורה הטובה ביותר לעתיד הם אלו שיהיו סוכני השינוי. הם יהוו השפעה חיובית על הסביבה ועל העתיד, יבינו כוונות של אחרים, יפרשו נכון פעולות ורגשות, ויצפו נכונה תוצאות והשלכות של פעילותם בטווח הקצר והארוך.

מושג **הכשירות** מתייחס ליותר מאשר לרכישת ידע ומיומנויות. הוא כרוך בהתגייסות ידע, מיומנויות, עמדות וערכים כדי לעמוד בדרישות מורכבות להם יזדקקו תלמידים כדי להיות מוכנים לעתיד. אמנם, **הידע המשמעותי** הבסיסי ימשיך להיות חשוב, כחומר הגלם שממנו נוצר חדש, אך תידרש לצדו היכולת של חשיבה חסרת גבולות ודיסציפלינות ויכולת "לחבר את הנקודות". בנוסף, יידרש **ידע אפיסטמי** ו/או ידע על הדיסציפלינות. לדוגמה, יכולת לדעת "איך" לחשוב כמו מתמטיקאי, היסטוריון או מדען, תאפשר ללומדים להרחיב את הידע המשמעותי שלהם.

ידע פרוצדורלי הנרכש על ידי הבנת "איך נעשה משהו" ומזהה את הצעדים או הפעולות שנקטו כדי להשיג את המטרה, גם הוא תחום ספציפי, אשר יש להעבירו לתחומים נוספים. יכולת זו לרוב מתפתחת באמצעות פתרון בעיות מעשיות, חשיבה עיצובית וחשיבה מערכתית. לשם כך, תלמידים יצטרכו ליישם את הידע שלהם בנסיבות לא ידועות ומתפתחות. הם גם יידרשו להרחבת מגוון המיומנויות שלהם, כולל

פדרציית המו"פ החינוכי

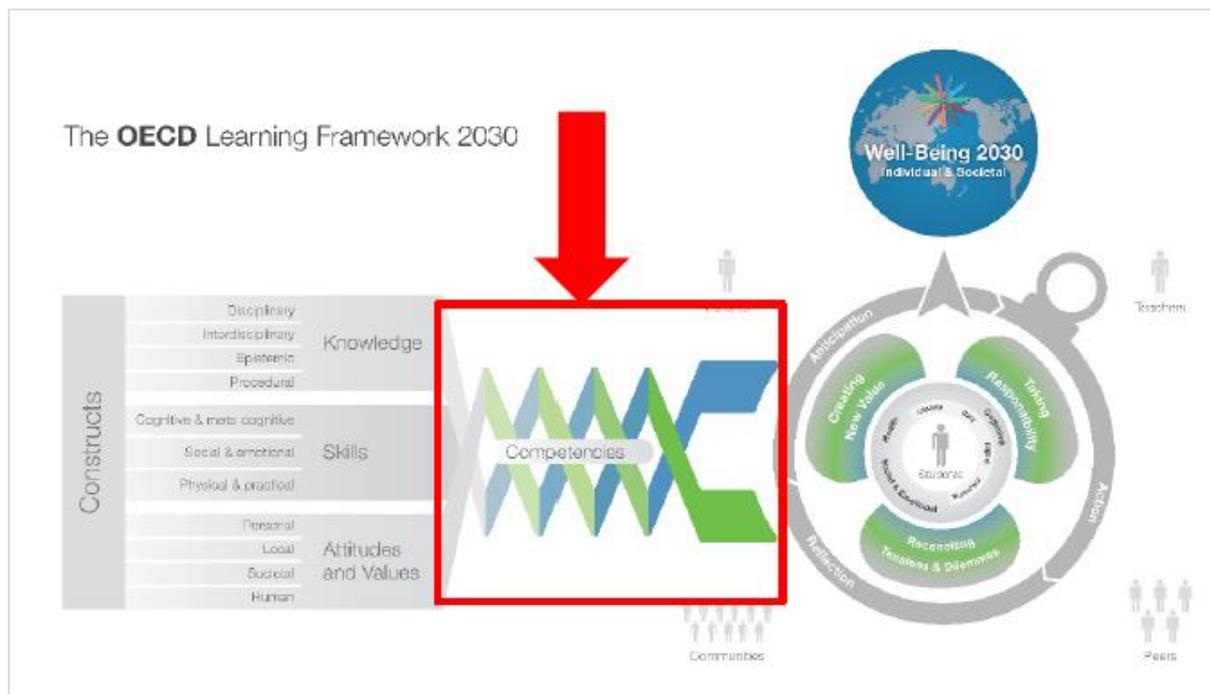
מיומנויות קוגניטיביות ומטא-קוגניטיביות (למשל חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, למידה ללמידה, רגולציה עצמית); **מיומנויות חברתיות ורגשיות** (למשל אמפתיה, יעילות עצמית ושיתוף פעולה); **ויכולות שכליות מעשיות וגופניות** (למשל, שימוש במידע חדש והתקני טכנולוגיית תקשורת).

השימוש בטווח רחב זה של ידע ומיומנויות ייעשה בתיווך עמדות וערכים (למשל מוטיבציה, אמון, כבוד לגיוון ולמעלות). עמדות וערכים נמצאים ברמה האישית, המקומית, החברתית והעולמית. אך בעוד שהחיים האנושיים מועשרים על ידי מגוון הערכים והעמדות הנובעים מנקודות מבט תרבותיות שונות ותכונות אנושיות, הרי שערכים אנושיים כגון כבוד לחיים וכבוד לאדם ולסביבה, אלו ערכים שאין ערעור לגבי חשיבותם.

מיומנויות מורכבות

Compound Competencies

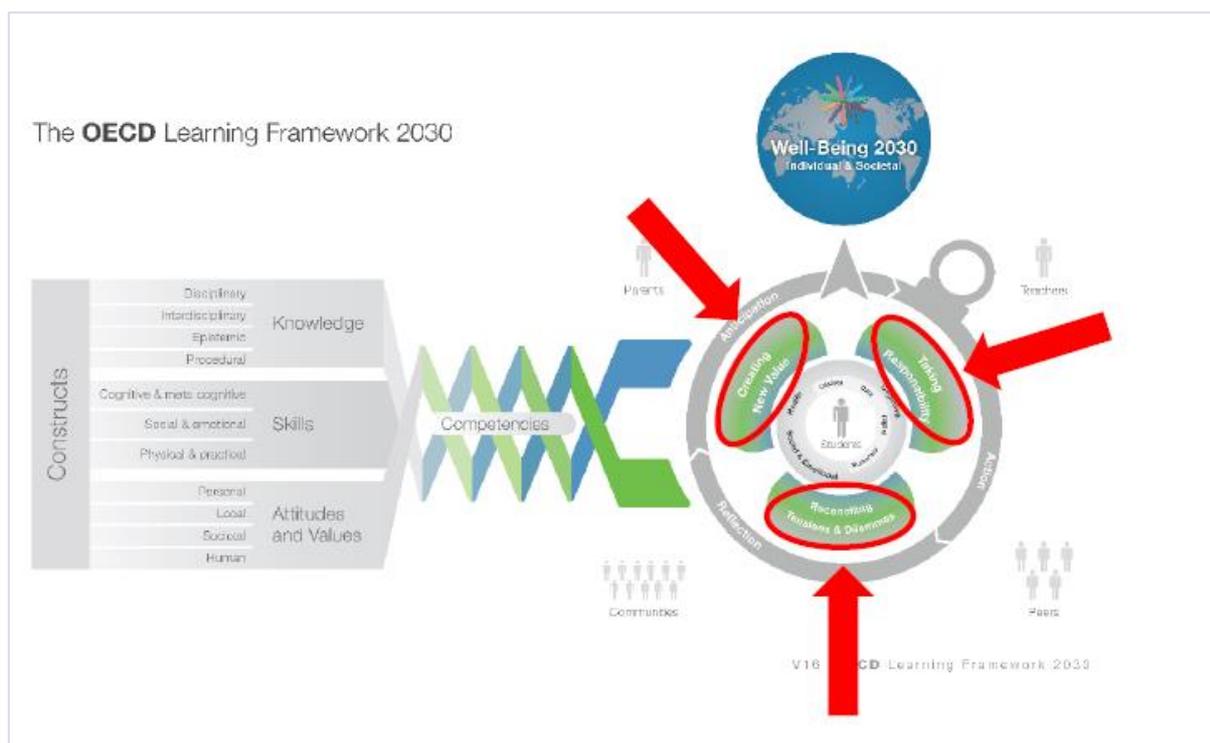
מסגרת הלמידה של ארגון ה-OECD 2030 מגדירה "יכולות מורכבות" כ"כשרונות חדשים יותר שר התפתחו כדי לענות על הדרישות מהחברה כיום, כמו גם על האתגרים וההזדמנויות של העתיד".

דרישות חדשות קוראות לבתי ספר להכשיר את התלמידים במגוון רחב יותר ומורכב יותר של **נישורים** ו**יכולות חדשות הנעות בין כשירות גלובלית, אוריינות פיננסית, אוריינות תקשורתית, יזמות, חשיבה חישובית ואוריינות לפיתוח בר-קיימא**. יכולות אלה הן תוספות בעלות ערך לתוכנית לימודים מוכונת עתיד, והן חייבות להיות מוטבעות בתוכנית הלימודים הקיימת מבלי להוביל להרחבתה המשמעותית. מהיות יכולות אלו קריטיות להכנת התלמידים לחיים, יש למצוא את הדרך לשלבן בתוכניות הלימודים, ועל קובעי המדיניות, מנהיגי בית הספר, מורים ומומחים לתכנית הלימודים להתמודד עם האתגר שבכך. בתי הספר צריכים לעשות יותר מאשר להתמקד בהישגי התלמידים ובהערכות סטנדרטיות של ביצועים. עליהם להבטיח שהתלמידים יהיו מצוידים להתמודד עם ולהתגבר על אתגרים, וזאת באמצעות פיתוח כישורים כמו: **התמחות גלובלית, אזרחות גלובלית; אוריינות לפיתוח בר קיימא; יזמות וחדשנות; חשיבה חישובית (תכנות וקידוד); אוריינות פיננסית; רווחה**

מיומנויות טרנספורמטיביות

Transformative Competencies

מסגרת הלמידה של ארגון ה-OECD 2030 מגדירה "כישורים טרנספורמטיביים" כסוגי הידע, הכישורים, העמדות והערכים שהתלמידים צריכים כדי לשנות את החברה שלנו ולעצב את עתידנו, בפרט, באמצעות ניווט בעולם המשתנה בקצב מואץ.

העולם הופך להיות תנודתי, אי-ודאי, מורכב ועמום (VUCA - Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) ומונע על ידי חידושים טכנולוגיים וחברתיים. צעירים נדרשים להיות חדשניים, אחראיים ומודעים בעת ניווט דרך VUCA על פני מגוון רחב של הקשרים, בזמן ובמרחב החברתי והדיגיטלי. כדי שיוכלו לעצב לעצמם ולעולם עתיד טוב יותר, התלמידים צריכים להיות מסוגלים ליצור ערך חדש, ליישב מתחים ודילמות וליטול אחריות.

יצירת ערך חדש : דורש חדשנות אשר תאפשר את המעבר לצמיחה כוללת יותר ולנתיב פיתוח בר-קיימא.
יישוב מתחים ודילמות : דורש יכולת שילוב מטרות סותרות לכאורה או בלתי תואמות כהיבטים של אותה מציאות.

פדרציית
המו"פ
החינוכי

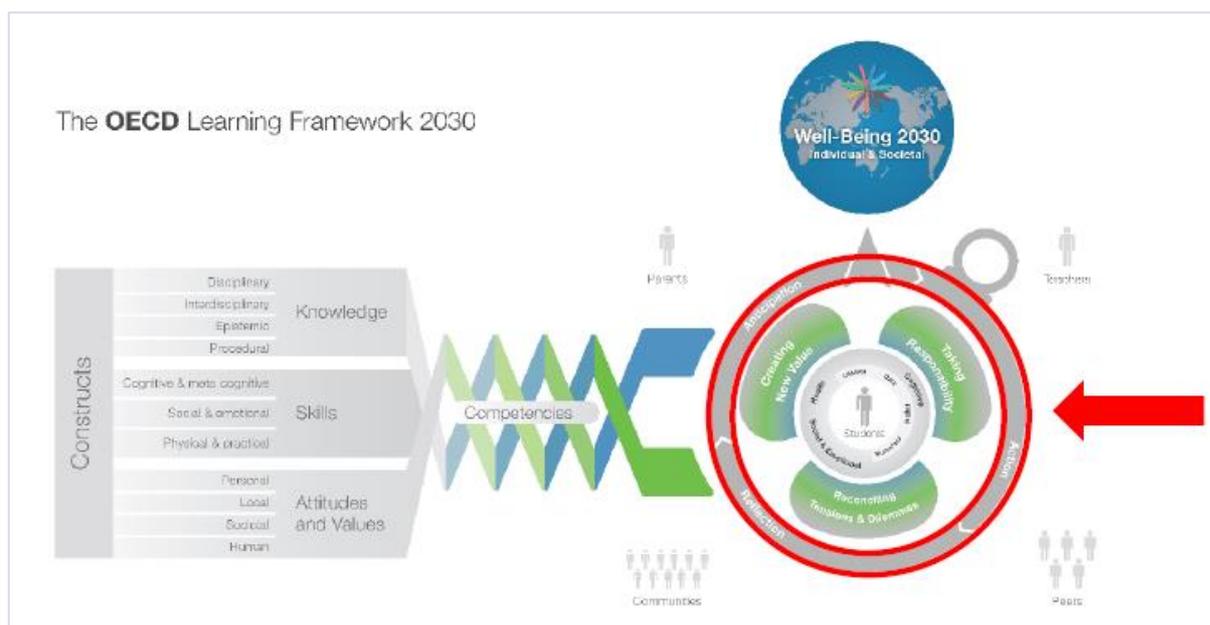
ולקיחת אחריות : יחד עם בגרות מוסרית ובגרות אינטלקטואלית נדרשות כאשר מתמודדים עם חידוש, שינוי, גיוון, דו-משמעות ואי-וודאות .

הלומדים יכולים להפוך ל"סוכני שינוי", ולבצע מיומנויות טרנספורמטיביות לא בבידוד אלא במגוון רחב של הקשרים ומצבים, וזאת כדי למצוא פתרונות חדשניים ובני קיימא.

מחזור פיתוח מיומנויות

Competency Development Cycle

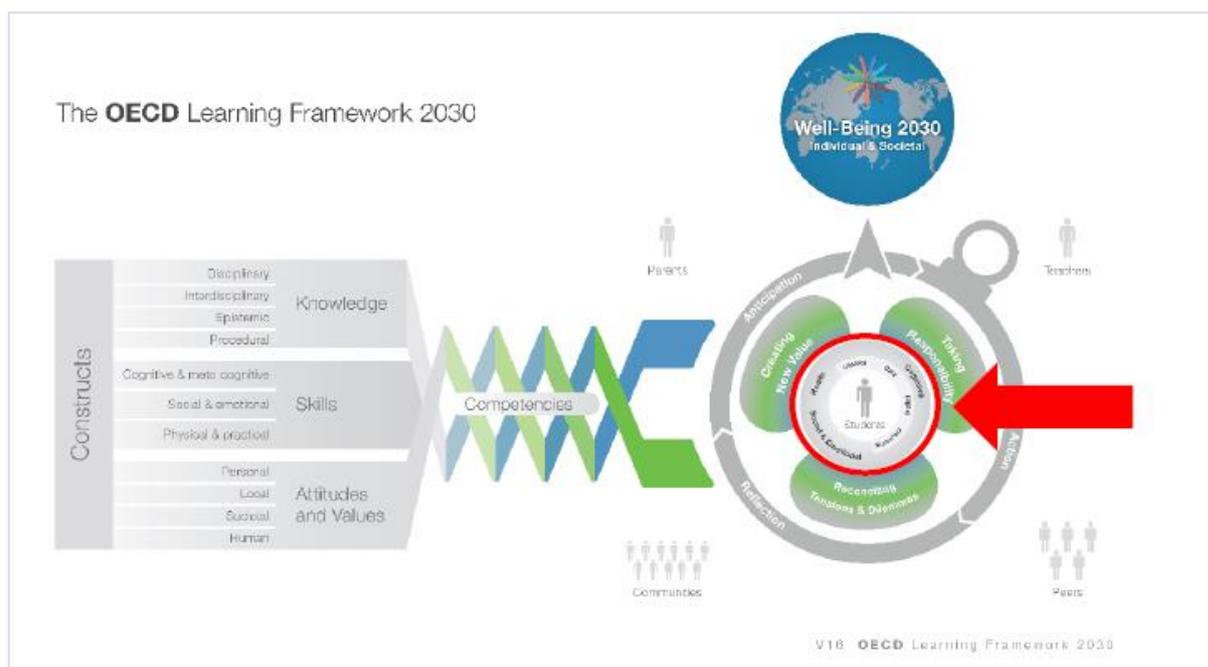
מחזור של ציפייה - פעולה - שיקוף (AAR) הוא תהליך למידה בו התלמידים יכולים לפתח יכולות באמצעות למידה לכל החיים וכל החיים. בשלב הציפייה, הלומדים משתמשים ביכולותיהם לצפות תוצאות והשלכות לטווח הקצר והארוך; להבין את כוונותיהם של אחרים, כמו את פעולותיהם ורגשותיהם; ולהעמיק את נקודות המבט האישית שלהם באמצעות הבנת נקודת המבט של האחר. שלב זה הוא השלב בו הלומדים מרגישים מוכנות ליצור ולהשפיע על העתיד. בשלב הבא הלומדים נוקטים פעולה יעילה. ותוצאות השלב השני באים לידי ביטוי בשיקוף, שהוא השלב השלישי. בשלב זה נחקר תהליך קבלת ההחלטות, והלומד "עובר" מניסיון אחד למשנהו תוך שהוא רוכש הבנה עמוקה יותר מניסיון לניסיון.

לומדים יכולים לפתח את יכולותיהם הטכנספורמטיביות באמצעות מחזור ה-AAR. המונח קשור למושג "שיפור מתמשך" מתיאוריית הניהול. בשלב ראשון, הלומדים יכולים להשתמש בכישוריהם הקוגניטיביים והרגשיים כדי לצפות מראש למה יידרשו בעתיד או כיצד פעולות שיבוצעו היום עשויות להשליך על העתיד. בשלב שני, הם נדרשים לרצון וליכולת לנקוט פעולה יעילה. ובשלב שלישי, הם לומדים להעריך מחדש את מעשיהם באמצעות השיקוף, על מנת לפתח הבנה עמוקה יותר ולשפר את התנהלותם העתידית. לאחר שלב השיקוף, יכולים הלומדים לחזור לציפייה וחזור חלילה.

אורייניות יסוד

Foundational Literacies

מסגרת הלמידה של ה - OECD 2030 מגדירה "יסודות התפתחותיים" כ"תנאי היסוד ומיומנויות הליבה, שהם תנאים מוקדמים ושער ללמידה נוספת בכל תכניות הלימודים". תלמידים יזדקקו לבסיס מוצק זה כדי לממש את הפוטנציאל האישי שלהם, וכדי להיות תורמים אחראים וחברים בריאים בחברה של שנת 2030 ואילך.

במקור, היסודות כוללים: **יסודות קוגניטיביים; חברתיים ורגשיים; ובריאותיים פיזיים ונפשיים.**
ה"מסגרת" מוסיפה עוד מיומנויות בסיסיות ליסודות קוגניטיביים:

- **אוריינות**
- **נומריות**
- **אוריינות דיגיטלית:** "היכולת לחפש, לבחור, להעריך ביקורת ולהשתמש במידע לפתרון בעיות בהקשרים שונים" (Limberg, Sundin and Talja, 2012).
- **אוריינות נתונים:** "היכולת להפיק מידע משמעותי מהנתונים, היכולת לקרוא, לעבוד עם, לנתח ולהתווכח עם נתונים, ולהבין את משמעותם, כולל איך לקרוא תרשימים בצורה נכונה, להסיק

מסקנות נכונות מהנתונים ולהכיר כאשר הנתונים נמצאים בשימוש בדרכים מטעות או בלתי הולמות" (Carlson et al., 2011).

עם זאת, המשמעות של לדעת קרוא וכתוב וחשבון, בשנת 2030 תיראה אחרת מהיום, בשל האמצעים החדשים של התקשורת היומיומית. אוריינות דיגיטאלית ואוריינות נתונים הן הרחבות חיוניות משנת 2030 ואילך. אוריינות דיגיטלית תהיה בסיסית לאינטראקציה חברתית, אישית ומקצועית ולהצלחה; ואוריינות הנתונים חייבת להיות חלק מיסודות הליבה בהם יש לצייד כל תלמיד, מאחר וסוגים שונים של נתונים צומחים, מתפתחים ומיוצרים בקצב מעריכי.

זאת ועוד, **יסודות הליבה** אינם קשורים אך ורק להתפתחות קוגניטיבית. יש לענות לצורך הבסיסי האנושי **לבריאות גופנית טובה, ולהכיר גם ביסודות חברתיים, רגשיים, מוסריים ואתיים**. כל אלו כבסיס וכיסודות חברתיים ורגשיים אשר יסייעו לתלמידים להציב בסיס מוצק לבניית הצלחתם בחיים האקדמיים, הכלכליים והחברתיים. ללא בסיס מוצק במיומנויות הליבה הללו, אוכלוסיות בסיכון נמצאות בסכנה גוברת להעצמת הנחיתות.

פעלנות

Agency

ה-OECD מציב את פעלנות הלומדים בלב מסגרת הלמידה לשנת 2030 במטרה לסייע לאנשים לנווט בחברה המודרנית. פעלנות הלומד נתפסת ככושר האנושי לפעול מתוך כוונה, ליזום ולשלוט בהתנהגות הפרט ובאינטראקציות שלו עם אחרים. היא משקפת את היכולת לחזות מטרה עתידית, לשקף, לחשוב בצורה ביקורתית, ולערער על הסטטוס קוו (Schoon and Lyons-Amos, 2016).

המושג "פעלנות" מציין את היכולת לחשוב, ליזום ולפעול בכוונה ובאחריות על מנת לעצב את העולם לקראת רווחה אישית וקולקטיבית בשנת 2030. פעלנות הלומדים היא גם תהליך וגם מטרה (התוצאה הרצויה). כתהליך, לומד-פעלנות-למידה יוצרים מערכת חיזוק מעגלית. בניית האמונה העצמית של הפרטים ביכולתם להיות סוכני למידה (ושינוי) יוצרת בקרבם מוטיבציה ללמוד יותר.

פעלנות משותפת (Co-agency) מתייחס להנחה כי קיימות מטרות חינוכיות משותפות במערכת האקולוגית המתפתחת בין צעירים, הורים, עמיתים ומורים. צעירים יכולים לנווט בעתיד לא בטוח, לעצב את חייהם ולתרום לחייהם של אחרים על ידי הפיכתם לסוכנים פעילים.

במאה ה-21, אנשים זקוקים לתחושת פעלנות כדי לנווט בין התנודתיות, חוסר הוודאות, המורכבות והעמימות. פעלנות הלומדים היא יחסית, היא מתפתחת באמצעות אינטראקציות בין הפרטים וההקשר החברתי שלהם על פני החיים, ובתהליך לא ליניארי, המעצב אדם לאורך זמן.

פעלנות הלומדים היא מושג רב מימדי, הכולל פעלנות מוסרית, יצירתית, כלכלית ואזרחית. **פעלנות מוסרית** היא תחושה המאפשרת לתלמידים להבחין בין נכון ולא נכון. **פעלנות יצירתית** מספקת ללומדים את ההבנה כי ביכולתם להפוך את המחשבות והדמיון שלהם למציאות. **פעלנות כלכלית** יוצרת ערך כלכלי עם ועבור אנשים אחרים. **ופעלנות אזרחית** מתייחסת לא רק להבנה של הצורך להיות חלק מהקהילה, אלא גם לזכויות ולאחריות הנלוות.

פעלנות לומדים באה לידי ביטוי כאשר הם מרגישים מוערכים, מוצאים תחושת מטרה לבחירתם ו/או לפעילותם, ומונעי מוטיבציה לנקוט פעולה. ערכים הקשורים לפעלנות הלומדים משתנים לאור התרבות והקשר של אדם למשנהו. **נורמות חברתיות ותרבותיות עשויות להשפיע על תחושת הפעלנות. וקשרים היסטוריים של מדינה דמוקרטית עשויים להשפיע על הפרשנות של הפעלנות.** לומדים במצוקה יכולים לפתח פעלנות אישית, אך הם זקוקים לתמיכה משמעותית לשם כך. עם נוכחותה הגוברת של הבינה המלאכותית, הפעלנות האנושית מוערכת יותר ויותר כאיכות אנושית, ההנחה היא שפעלנות לפחות עד 2030 תישאר כמושג מהותי לאדם.

פדרציית המו"פ החינוכי

פעלנות שיתופית משחקת תפקיד חשוב במיוחד בפיתוח של פעלנות הלומדים לאור אןפיה ההדדי. תלמידים בונים סביבות למידה עם בני גילם, יוצרים שיתופי פעולה עם סגל ההוראה והמורים שלהם, תוך שפעלנות המורים ממלאת תפקיד חשוב במהלך. תלמידים לומדים גם עם הוריהם בסביבה משפחתית, ובהקשרים קהילתיים רחבים יותר, בהם הם נפגשים עם בני גילם ומבוגרים מחוץ לבית הספר. הסיסמה "האור בוחק יותר כשאנחנו מאירים ביחד", נוצרה על ידי חברי ה- OECD - 2030 בתחום החינוך.

איכות חיים 2030
Well-Being 2030

ה - OECD משתמש **במצפן הלמידה** כדי להנחות את הלומדים לעבר עתידם, להעניק להם בסיס איתן ולסייע להם לנווט אל הבלתי ידוע, תוך השמירה על הזהות התרבותית והאישית.

עד כה התמקדו מערכות החינוך בהנחלת ידע ובמיומנויות לצמיחה כלכלית (המיוצגים לעתים קרובות על ידי נתונים מאקרו כלכליים כמו התמ"ג). כיום, קיימת הכרה גוברת כי נרטיב כלכלי אינו מספיק, לכן ה - OECD מגדיר מחדש את נרטיב הצמיחה שלו מ"צמיחה כלכלית" ל "צמיחה כוללת".

במסגרת זו, הארגון מחויב להגדיר מחדש את נרטיב הצמיחה ולהציב את נושא ה"רווחה" במרכזו. במסגרת יוזמת ה- Better Life של ה- OECD: נמדדות הרווחה והקידמה באמצעות 11 מימדים של רווחה אישית, כולל דיור, הכנסה, מקומות עבודה, קהילה, חינוך, איכות הסביבה, מעורבות אזרחית, בריאות, שביעות רצון מהחיים, איזון בעבודה וביטחון. כל אלו תורמים להתפתחויות החברתיות, הכוללות: הון כלכלי, הון אנושי, הון חברתי והון טבעי. משאבים חברתיים אלה יחזרו ויתרמו גם לרווחת הפרט.

פדרציית המו"פ החינוכי

כדי להשיג "צמיחה כוללת", יש להכיר בכך שבני אדם הם חלק ממערכת אקולוגית גדולה יותר. לכן, פיתוח תפיסה של "צמיחה כוללת" (המדגישה את סוגיית אי-השוויון) דורשת לפתח את כלל צורות הצמיחה התורמות לשגשוג ולהמשך קיומו של המגוון הביולוגי, הנמצא בבירור תחת איום של "הכחדה". אין ספק כי המשך הכחדה של מינים אחרים, בשל התנהלות אנושית, תשפיע באופן ניכר על איכות החיים האנושיים. לפיכך, ייתכן שיש להרחיב את המושג 'רווחה' כדי לאמץ השקפה הוליסטית, תוך הכרה במורכבות המערכת האקולוגית שבה האדם הוא חלק ממרכיביה.